

การศึกษาความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมว
ที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
Prevalence and Associated Factors of Gastrointestinal Parasitic Diseases in
Cats Visited at the Animal Hospital of Chiang Rai Rajabhat University

อภิภาวดี นันทะวัง, วิลาสินี ศรีสุข, สุภาภรณ์ อุดมทรัพย์*, สิทธิชน รัตนจันทร์, สิทธิวัฒน์ ดลวงศ์จันทอง

Apipawadee Nunthawang, Wilasinee Srisuk, Supaporn Udomsup*,

Sittichon Rattanachan, Siddhiwasan Dolvongchantong

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Science and Technology, Chiang Rai Rajabhat University

*Corresponding author E-mail: morjahjah@hotmail.com

(Received: April 10, 2025; Revised: June 1, 2025; Accepted: June 18, 2025)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาระยะสั้นเชิงพรรณนา (Cross-sectional descriptive study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมวที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม พ.ศ. 2567 โดยเก็บอุจจาระจากแมวที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 28 ตัว ตรวจหาไข่พยาธิโดยวิธี Direct smear และ Formalin-ether concentration technique และศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมว โดยเก็บข้อมูลจากแบบบันทึกประวัติของสัตว์และแบบสอบถามจากเจ้าของ จากการศึกษาค้นคว้าพบความชุกของโรคพยาธิภายในของแมวเท่ากับ 60.71% โดยความชุกของไข่พยาธิไส้เดือนชนิด *Toxocara cati* เท่ากับ 46.43% ความชุกของไข่พยาธิปากขอชนิด *Uncinaria stenocephala* ไข่พยาธิปากขอชนิด *Ancylostoma* spp. และไข่พยาธิใบไม้ตับแมวชนิด *Platynosomum fastosum* มีค่าเท่ากัน คือ 7.14% และความชุกของไข่พยาธิใบไม้ตับชนิด *Opisthorchis viverrini* เท่ากับ 3.57% ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมวอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การเลี้ยงแบบระบบเปิด ($p < 0.01$) และพฤติกรรมการกิน/จับ จิ้งจก นก แมลงสาบ หนู ($p < 0.05$) ผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นและเป็นประโยชน์สำหรับสัตวแพทย์และเจ้าของแมวในการป้องกันและเฝ้าระวังการเกิดโรคพยาธิภายในของแมว รวมทั้งเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยในขั้นสูงต่อไป

คำสำคัญ: ความชุก ปัจจัย แมว โรคพยาธิภายใน

Abstract

A cross section descriptive study was performed to investigate the prevalence and to determine associated factors of gastrointestinal parasitic diseases in 28 cats visited at the Animal Hospital of Chiang Rai Rajabhat University (CRRU) from June to August 2024. Fecal samples were identified using the Direct Smear and Formalin-Ether Concentration techniques. The associated factors of gastrointestinal parasitic diseases were investigated through animal history records and owner questionnaires. The study revealed that the prevalence of gastrointestinal parasitic diseases in cats was 60.71%, with the prevalence of *Toxocara cati* at 46.43%. The prevalence of *Uncinaria stenocephala*, *Ancylostoma* spp. and *Platynosomum fastosum* were all 7.14%, while the prevalence of *Opisthorchis viverrini* was 3.57%. The statistically associated factors of gastrointestinal parasitic diseases were open-system farming ($p < 0.01$) and behaviors such as eating/catching geckos, birds, cockroaches, and rats ($p < 0.05$). The study results could serve as useful primary information for veterinarians as well as the cat owners in preventing and monitoring gastrointestinal parasitic diseases in cats. This also could be the fundamental information for the further, advanced studies.

Keywords: Prevalence, Factor, Cat, Gastrointestinal parasite

บทนำ

โรคพยาธิภายใน (gastrointestinal parasitic diseases) ของแมวเป็นปัญหาที่พบได้บ่อยและมีความสำคัญทั้งในทางสัตวแพทย์และสาธารณสุข เนื่องจากส่งผลกระทบต่อสุขภาพของสัตว์เลี้ยง และพยาธิบางชนิดสามารถติดต่อสู่มนุษย์ได้ โดยเฉพาะในเด็กเล็ก [1] [2] อันตรายจากโรคนี้อาจเกิดได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ไอ ท้องเสีย อาเจียน เบื่ออาหาร ขนหยาบ ภาวะซีดจากการสูญเสียเลือด การแย่งสารอาหาร การรบกวนกระบวนการย่อยและดูดซึม พยาธิบางชนิดยังสามารถซ่อนไข่หรือทำลายเนื้อเยื่อ ก่อให้เกิดการอักเสบ การอุดตันในอวัยวะต่าง ๆ เช่น ลำไส้หรือท่อน้ำดี และอาจกระตุ้นให้เกิดมะเร็งในบางกรณี [3]

ความชุกของการเกิดโรคพยาธิภายในของแมวแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ จากการศึกษาของ สถาพร และคณะ ที่ได้ศึกษาความชุกของพยาธิภายในของแมวจรจัดในพื้นที่กรุงเทพฯ โดยเฉพาะในวัด จำนวน 1,485 ตัวอย่าง พบความชุกของพยาธิภายในที่พบในแมวจรจัด เท่ากับ 11.9% โดยแมวที่อายุต่ำกว่า 1 ปี พบการติดพยาธิภายในมากที่สุด เท่ากับ 12.3% ชนิดของพยาธิที่พบ ได้แก่ *Ancylostoma* spp. 9.9%, *Toxocara* spp. 3.5%, *Isospora* spp. 1.0% และ *Dipylidium caninum* 1.0% ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พฤติกรรมและการปนเปื้อนของสิ่งแวดล้อมจากการที่แมวอาศัยร่วมกับสุนัขจรจัด [4] และจากการศึกษาของ วิจิต และคณะ ที่ได้ศึกษาหาความชุกของการติดเชื้อโปรโตซัวและพยาธิในทางเดินอาหารในแมวจรจัด จังหวัดปทุมธานีและนครปฐม โดยใช้เทคนิค direct/simple smear (SS) และฟอร์มาลิน-อีเทอร์เข้มข้น (FECT) ตรวจเทคนิคละสองซ้ำ พบว่าในจังหวัดปทุมธานีมีความชุกโดยรวมของแมว โดยวิธี SS เท่ากับ 34% และ 34% วิธี FECT เท่ากับ 82% และ 78% ในจังหวัดนครปฐมมีความชุกโดยรวมของแมว โดยวิธี SS เท่ากับ 24% และ 22% วิธี FECT เท่ากับ 48% และ 46% โดย *Toxocara cati* เป็นโรคพยาธิที่พบมากที่สุด ในแมวจังหวัดปทุมธานี ขณะที่การติดเชื้อพยาธิปากขอพบมากที่สุดในแมวจังหวัดนครปฐม [5]

อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับความชุกและปัจจัยเสี่ยงในการเกิดโรคพยาธิภายในของแมวที่จังหวัดเชียงราย ประกอบกับโรคพยาธิภายในของแมวบางชนิดสามารถติดต่อจากสัตว์สู่คนได้ ดังนั้น ทำให้เกิดแนวคิดในการศึกษาเกี่ยวกับความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมวที่เข้ารับการรักษานในโรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการป้องกันและเฝ้าระวังโรคพยาธิภายในของแมว ในโรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ซึ่งจะเป็ประโยชน์สำหรับสัตวแพทย์และพยาบาลสัตว์ในการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในทางคลินิกและสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับการป้องกันพยาธิสู่มนุษย์ได้ในอนาคต

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษารั้ครั้งนี้เป็นการศึกษาระยะสั้นเชิงพรรณนา (Cross-sectional descriptive study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมวที่เข้ารับการรักษานในโรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2567

1. ตัวอย่างและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ แมวทุกตัวที่เข้ารับการรักษานในโรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2567

กลุ่มตัวอย่าง คือ แมวจำนวน 28 ตัว ที่เข้ารับการรักษานและมีการตรวจจุลจากรด้วย

การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{Z^2 \cdot p(1-p)}{d^2}$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

Z = ระดับความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ (ผู้วิจัยกำหนดค่า $Z = 1.96$ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%)

p = สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยกำหนดสุ่ม (ผู้วิจัยกำหนดค่า $p = 0.5$)

d = สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ (ผู้วิจัยกำหนดค่า $d = 0.2$)

เมื่อใส่ค่าได้ดังนี้

$$n = \frac{(1.96)^2 \cdot 0.5(1-0.5)}{(0.2)^2} = \frac{3.8416 \cdot 0.25}{0.04} = \frac{0.9604}{0.04} = 24.01$$

การศึกษาครั้งนี้สามารถเก็บได้ 28 ตัว โดยเป็นจำนวนสูงสุดที่สามารถเก็บข้อมูลได้จริงภายใต้ข้อจำกัดด้านระยะเวลาและทรัพยากรของโครงการ

เกณฑ์ในการคัดเลือก: แมวที่เข้ารับการรักษามีการตรวจอุจจาระเพื่อการวินิจฉัยโรค และเจ้าของให้ความยินยอมเพื่อการศึกษา

เกณฑ์ในการคัดออก: แมวที่เข้ารับการรักษ แต่เจ้าของไม่ให้ความยินยอมเพื่อการศึกษา

2. การเก็บตัวอย่างและข้อมูล

2.1 การเก็บตัวอย่างและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

เก็บตัวอย่างอุจจาระของแมวประมาณ 0.5 กรัม ใส่ภาชนะเก็บอุจจาระ และตรวจหาพยาธิภายในด้วยวิธี Direct smear และ Formalin-ether concentration technique [5]

2.2 การเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมว

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากเจ้าของสัตว์ โดยมีหนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยจากเจ้าของสัตว์ และเก็บข้อมูลจากบันทึกประวัติสัตว์ป่วย โดยเป็นการเก็บข้อมูลพร้อมกับการตรวจเลือดเพื่องานวิจัยนี้โดยเฉพาะ ไม่ได้เก็บข้อมูลจากประวัติสัตว์ป่วยที่มีอยู่แล้ว แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมว

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกประวัติของสัตว์และแบบสอบถามจากเจ้าของ ผลของการตรวจอุจจาระแมวที่นำมาศึกษาความชุก และวิเคราะห์ค่าทางสถิติเพื่อหาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมวที่ได้จากแบบสอบถาม โดยข้อมูลจากแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของแมว

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลทั่วไปของแมวและข้อมูลที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมว

3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจอุจจาระ ได้แก่

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจหาพยาธิในอุจจาระด้วยวิธี Direct smear ได้แก่ กล้องจุลทรรศน์ สไลด์ cover glass และน้ำเกลือ

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจหาพยาธิในอุจจาระด้วยวิธี Formalin-ether concentration technique ได้แก่ เครื่องปั่นเหวี่ยง (Centrifuge) กล้องจุลทรรศน์ ฟอร์มาลิน 10% Ethyl Acetate สไลด์ ฝ้ายก๊อช cover glass และน้ำเกลือ

4. การวิเคราะห์ผลทางสถิติ

ใช้โปรแกรม Statistical Package for the Social Science (SPSS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยหาค่าความซุกที่มีหน่วยเป็นร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ และหาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้สถิติ Chi-Square Test และค่าสถิติ p (p-value) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความซุกของการเกิดโรคพยาธิภายในของแมว

จากการศึกษาความซุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมวที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2567 ในแมวทั้งหมด 28 ตัว พบว่า มีแมวที่ตรวจพบไข่พยาธิในอุจจาระ จำนวน 17 ตัว คิดเป็น 60.71% (17/28) โดยความซุกของพยาธิภายในแต่ละชนิดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความซุกของพยาธิแต่ละชนิดในแมวที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ-เชียงราย

ชื่อพยาธิ	จำนวน (% ความซุก) (N = 28)
พยาธิตัวกลม (Nematodes)	
<i>Toxocara cati</i>	13 (46.43)
<i>Ancylostoma</i> spp.	2 (7.14)
<i>Uncinaria stenocephala</i>	2 (7.14)
พยาธิใบไม้ (Trematodes)	
<i>Platynosomum fastosum</i>	2 (7.14)
<i>Opisthorchis viverrini</i>	1 (3.57)

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมว

การศึกษาในครั้งนี้ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมว ที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม พ.ศ. 2567 ในแมวทั้งหมด 28 ตัว ได้รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคพยาธิภายในของแมวโดยใช้สถิติ Chi-Square Test

ปัจจัย	พบพยาธิ	ไม่พบพยาธิ	χ^2 /(P-value)
1. เพศ			
ผู้เมีย	6 (37.5)	6 (50)	0.438/(0.508)
รวม	16 (100)	12 (100)	
2. การถ่ายพยาธิ			
เคยถ่ายพยาธิ	10 (58.82)	9 (81.82)	1.619/(0.203)
ไม่เคยถ่ายพยาธิ	7 (41.18)	2 (18.18)	
รวม	17 (100)	11 (100)	
3. ระบบการเลี้ยง			
เลี้ยงระบบปิด	2 (11.76)	9 (81.82)	13.741/(<0.001)*
เลี้ยงระบบเปิด	15 (88.24)	2 (18.18)	
รวม	17 (100)	11 (100)	
4. การใช้กระบะทราย			
ใช้ร่วมกับตัวอื่น	7 (58.33)	6 (54.55)	0.749/(0.387)
ไม่ใช้ร่วมกับตัวอื่น	5 (41.67)	5 (45.45)	
รวม	12 (100)	11 (100)	
5. การอาบน้ำให้สัตว์เลี้ยง			
อาบน้ำ	10 (62.5)	8 (66.67)	0.052/(0.820)
ไม่อาบน้ำ	6 (37.5)	4 (33.33)	
รวม	16 (100)	12 (100)	
6. การเปลี่ยนน้ำให้สัตว์เลี้ยง			
เปลี่ยนน้ำทุกวัน	8 (47.06)	6 (54.55)	0.848/(0.838)
เปลี่ยนน้ำวันละ 1 ครั้ง	4 (23.53)	2 (18.18)	
เปลี่ยนน้ำวันละ 2 ครั้ง	1 (5.88)	0	
อื่น ๆ	4 (23.53)	3 (27.27)	
รวม	17 (100)	11 (100)	
7. การพาสัตว์เลี้ยงไปเดินเล่น			
พาไป	7 (41.18)	3 (27.27)	0.562/(0.453)
ไม่พาไป	10 (58.82)	8 (72.73)	
รวม	17 (100)	11 (100)	
8. พฤติกรรมสัตว์เลี้ยง			
กิน/จับ จิ้งจก นก แมลงสาบ หนู	16 (94.12)	7 (63.64)	4.230/(0.04)*
ไม่กิน/จับ จิ้งจก นก แมลงสาบ หนู	1 (5.88)	4 (36.36)	
รวม	17 (100)	11 (100)	
9. การพบเห็บ หมัด			
พบเห็บ หมัด	8 (47.06)	3 (27.27)	1.096/(0.295)
ไม่พบเห็บ หมัด	9 (52.94)	8 (72.73)	
รวม	17 (100)	11 (100)	

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมว คือ ระบบการเลี้ยง ($p\text{-value} < 0.001$) และพฤติกรรมการกิน/จับ จิ้งจก นก แมลงสาบ หนู ($p\text{-value} = 0.04$) สำหรับ เพศ การถ่ายพยาธิ การใช้กระบะทราย การอาบน้ำให้สัตว์เลี้ยง การเปลี่ยนน้ำให้สัตว์เลี้ยง การพาสัตว์เลี้ยงไปเดินเล่น และการพบเห็บหมัดนั้น ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมว ที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สรุปผลการวิจัยและวิจารณ์

จากผลการศึกษาพบว่า ความชุกโดยรวมของโรคพยาธิภายในของแมวที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เท่ากับ 60.71% โดยชนิดของพยาธิที่พบมากที่สุด คือ *Toxocara cati* คิดเป็น 46.43% ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิจิตและคณะ ที่รายงานไว้ว่า *Toxocara cati* เป็นพยาธิที่พบมากที่สุดในแมวจรจัดในจังหวัดปทุมธานี [5] สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพยาธิภายใน ได้แก่ ระบบการเลี้ยง ($\chi^2 = 13.741$, $p < 0.01$) และพฤติกรรมสัตว์ ($\chi^2 = 4.23$, $p < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาพรและคณะ ที่ระบุว่าพฤติกรรมของแมวและสิ่งแวดล้อมที่มีการปนเปื้อน เช่น การอาศัยร่วมกับสุนัขจรจัด เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อ [4]

Toxocara cati เป็นพยาธิไส้เดือนกลมที่พบได้บ่อยในแมว โดยเฉพาะในแมวที่เลี้ยงแบบระบบเปิด หรือมีพฤติกรรมกิน/จับสัตว์ เช่น หนู จิ้งจก นก และแมลงสาบ ซึ่งอาจเป็นพาหะของระยะติดต่อของพยาธิชนิดนี้ได้ นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่มีความชื้นหรือดินปนเปื้อนอุจจาระแมว ยังสามารถเป็นแหล่งแพร่กระจายของไข่พยาธิได้เช่นกัน พฤติกรรมการขับถ่ายของแมวในพื้นที่เปิดโดยไม่ได้รับการจัดการที่เหมาะสม จึงเพิ่มโอกาสให้แมวได้รับเชื้อเข้าสู่ร่างกายจากสิ่งแวดล้อม [6] [7]

อย่างไรก็ตาม เพื่อเพิ่มความถูกต้องและความแม่นยำของข้อมูลในอนาคต ควรมีการเก็บตัวอย่างจำนวนมากขึ้น และให้เจ้าของแมวกวกรอกแบบสอบถามข้อมูลอย่างครบถ้วน โดยเฉพาะข้อมูลพฤติกรรมและรูปแบบการเลี้ยง เพื่อให้สามารถประเมินปัจจัยเสี่ยงได้อย่างครอบคลุมและเชื่อมโยงกับการป้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิภายในของแมวที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2567 ในแมวจำนวนทั้งสิ้น 28 ตัว พบว่า มีแมวที่ตรวจพบไข่พยาธิในอุจจาระจำนวน 17 ตัว คิดเป็นร้อยละ 60.71 โดยความชุกของไข่พยาธิไส้เดือนชนิด *Toxocara cati* สูงที่สุด (46.43%) รองลงมา คือ *Uncinaria stenocephala*, *Ancylostoma* spp. และ *Platynosomum fastosum* (อย่างละ 7.14%) และ *Opisthorchis viverrini* (3.57%) สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเกิดโรคพยาธิภายใน ได้แก่ ระบบการเลี้ยง ($p < 0.01$) และพฤติกรรมการกิน/จับสัตว์ เช่น จิ้งจก นก แมลงสาบ หนู ($p < 0.05$) ขณะที่เพศ การถ่ายพยาธิ การใช้กระบะทราย การอาบน้ำ การเปลี่ยนน้ำ การพาออกไปเดินเล่น และการพบเห็บหมัด ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนทางป้องกันและควบคุมโรคพยาธิภายในของแมว โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเลี้ยงและสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าของสัตว์เลี้ยง ได้แก่ ควรเลี้ยงแมวในระบบปิด เพื่อลดโอกาสการสัมผัสกับแหล่งพาหะของพยาธิ หลีกเลี่ยงไม่ให้แมวกินหรือจับสัตว์ชนิดอื่น เช่น หนู จิ้งจก หรือนก มีการถ่ายพยาธิเป็นประจำภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์ และรักษาความสะอาดของกระบะทรายและบริเวณที่แมวอยู่อาศัย

สำหรับคลินิกสัตว์หรือโรงพยาบาลสัตว์ ควรมีแนวทางในการให้คำแนะนำเชิงรุกแก่เจ้าของสัตว์ รวมถึงจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพแมว เช่น โปรแกรมตรวจอุจจาระประจำปี และให้ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมพยาธิภายในอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของพยาธิสู่แมวตัวอื่น หรือสู่คนในครอบครัว โดยเฉพาะในเด็กเล็ก

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ยังสามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิจัยในระดับที่ลึกขึ้น เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านระบาดวิทยาและสุขภาพสัตว์ในระดับชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] McGlade, T.R., Robertson, I.D., Elliot, A.D., Read, C., & Thompson, R.C.A. (2003). Gastrointestinal parasites of domestic cats in Perth, Western Australia. *Vet. Parasitol.*, 117, 251-262.
- [2] Palmer, C. S., Traub, R. J., Robertson, I. D., Hobbs, R. P., Elliot, A., While, L., Rees, R., & Thompson, R. C. (2007). The veterinary and public health significance of hookworm in dogs and cats in Australia and the status of *A. ceylanicum*. *Vet. Parasitol.*, 145(3-4), 304–313.
- [3] วีรพล ทวีนนท์. (2543). *หนอนพยาธิตัวกลมที่สำคัญในสัตว์เลี้ยง*. หน่วยปรสิตวิทยา ภาควิชาพยาธิชีววิทยา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 174 หน้า.
- [4] Jittapalapong, S., Inparnkaew, T., Pinyopanuwat, N., Kengradomkij, C., Sangvaranond, A., & Wongnakphet, S. (2007). Gastrointestinal parasites of stray cats in Bangkok metropolitan areas Thailand. *Kasetsart J. (Nat Sci)*, 41, 69-73.
- [5] Rojekittikhun, W., Mahittikorn, A., Prummonkol, S., Puangsa-Art, S., Chaisiri, K., & Kusolsuk, T. (2013). Prevalence of gastrointestinal parasitic infections in refuge dogs and cats and evaluation of two conventional examination techniques prevalence of GI parasites in refuge dogs and cats. *Trop. Med. Parasitol.*, 36, 58-67.
- [6] Overgaaouw, P. A. M., & van Knapen, F. (2013). Veterinary and public health aspects of *Toxocara* spp. *Vet. Parasitol.*, 193(4), 398–403.
- [7] Despommier, D. (2003). Toxocariasis: Clinical aspects, epidemiology, medical ecology, and molecular aspects. *Clin. Microbiol. Rev.*, 16(2), 265–272.